

การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน
เด็ก เยาวชนในสถานศึกษาตามแนวคิดการส่งเสริมภาวะผู้นำนักเรียนสู่การปฏิบัติ
ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Development of Management Strategies to Promote and Develop
Organizational Strength Children' s Student Council Youth in School
According to the Concept of Promoting Student Leadership in to Practice in
the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 1 under the Office
Bangkok 1 under the Office of the Basic Education Commission

ศรายุทธ ธีศรีชัย

Sarayut Thisrichai

Received: June 13, 2024; Revised: November 7, 2025; Accepted: November 14, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) เพื่อประเมินผลการใช้กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 201 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบประเมินกลยุทธ์ และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ $PNI_{modified}$

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก 9 กลยุทธ์รอง และ 35 วิธีดำเนินการ และ 3) ผลการประเมินผลการนำกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: กลยุทธ์การดำเนินงาน, การส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็ง, องค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชน, แนวคิดการส่งเสริมภาวะผู้นำนักเรียน

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the current and desired conditions of promoting and developing the strength of student council organizations for children and youth in educational institutions under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office 1, Office of the Basic Education Commission; 2) to develop strategies for promoting and developing the strength of student council organizations for children and youth in educational institutions under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office 1, Office of the Basic Education Commission; and 3) to evaluate the results of implementing the strategies for promoting and developing the strength of student council organizations for children and youth in educational institutions under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office 1, Office of the Basic Education Commission. This research employed a mixed-methods approach. The sample consisted of 201 participants. The instruments used in this study were questionnaires, strategic evaluation form and satisfaction assessment forms. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and $PNI_{modified}$.

The research findings revealed that: 1) the current condition of promoting and developing the strength of student council organizations for children and youth in educational institutions under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office 1 was at a high level overall, while the desired condition was at the highest level overall; 2) the strategies for promoting and developing the strength of student council organizations for children and youth in educational institutions comprised 4 main strategies, 9 sub-strategies, and 35 implementation methods; and 3) the overall evaluation of the implementation of the strategies for promoting and developing the strength of student council organizations for children and youth in educational institutions was at a high level.

Keyword: Operational Strategies, Promoting and Develop Organizational Strength, Children' s Student Council Youth, Concept of Promoting Student Leadership

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกในการหล่อหลอมให้ผู้เรียนรู้จักหน้าที่ และเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลัก ในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญ ในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบ เศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบ เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งคนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ (ราชกิจจานุเบกษา, 2561)

หากแต่ในสถานการณ์ปัจจุบันการไม่ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างและพฤติกรรมของกลุ่มบุคคลที่นิยมใช้ความรุนแรงได้แพร่กระจายไปสู่นานาชาติประเทศมากขึ้น ความขัดแย้งในเชิงความคิดเห็นของคนในสังคมมีมากขึ้น ส่งผลให้เกิดความไม่สงบ ประชาชนมีความหวาดระแวงและขาดความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินประเทศขาดความมั่นคงและความสงบสุข อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศได้รับผลกระทบ ระบบการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาคุณภาพคนของประเทศ จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้ประชาชนสามารถคิดวิเคราะห์ มีเหตุผล เข้าใจและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างแต่ไม่แตกแยก รวมทั้งการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธีและสมานฉันท์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

จากปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าเยาวชนขาดความรับผิดชอบต่อความตระหนักรู้และการปฏิบัติตนในสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของความเป็นพลเมืองที่ต้องพึงมีและปฏิบัติให้เหมาะสมถูกต้องควบคู่กันไป ดังนั้นสำหรับเด็กราย 13 - 25 ปี แนวทางการแก้ไขปัญหาคือการพัฒนาเด็กและเยาวชน จำเป็นต้องมีการป้องกันปัญหาความรุนแรงในสถานศึกษา การป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชนในและนอกสถานศึกษา การเรียนการสอนในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 เด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากสื่อออนไลน์ (คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2564)

รายงานวิจัยเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง กล่าวว่า กลไกการสร้างความเป็นพลเมือง จำเป็นต้องใช้กระบวนการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติ จนเกิดเป็นนิสัย ทักษะ ความชำนาญและฝังลึกในจิตวิญญาณ เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยเฉพาะพฤติกรรมดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตย โดยปัจจัยสำคัญประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรที่เปรียบเสมือนมโนทัศน์ของการจัดการศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน การวัดและประเมินผลในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมถึงหน่วยงานภายนอกที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ชุมชน ภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สื่อมวลชน และสื่อเทคโนโลยี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559)

งานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานศึกษา เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญในการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษาในการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของเด็กนักเรียน สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดตั้งองค์กรสภาเด็กนักเรียนในสถานศึกษา และส่งเสริมพัฒนา ยกระดับการมีส่วนร่วมของนักเรียนในสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาเปรียบเสมือนเวทีสำหรับฝึกให้นักเรียนเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง คือ รู้จัก การเป็นผู้ให้ ผู้รับ ผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และเป็นประโยชน์ในการปกครองโดย แบ่งเบาภาระของครูได้เป็นอย่างมาก (สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ในฐานะหน่วยงานทางการศึกษาที่มีหน้าที่กำกับดูแล และขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 67 โรงเรียน โดยมีวิสัยทัศน์ คือ จัดการศึกษาวิถีใหม่ บนพื้นฐานความหลากหลาย สู่เป้าหมายความเป็นหนึ่ง โดยเฉพาะในพันธกิจด้านจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและด้านจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะวิชาการ วิชาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน จะเห็นได้ว่าเขตพื้นที่การศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักหน้าที่ มีความพร้อมในการพลเมืองที่มีคุณภาพ และเป็นพลโลกที่เข้มแข็ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1, 2566)

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงพัฒนากลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางเชิงรุกในการพัฒนาความเป็นพลเมืองโลกและพร้อมที่จะรับมือต่อความเสี่ยงที่จะนำความเสียหายมาสู่สถานศึกษาและผู้เรียน ภายใต้นโยบายพลเมืองที่เข้มแข็ง เนื่องจากเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อม และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศเข้าสู่ความเป็นสากลของโลกในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อประเมินผลการใช้กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods) ระหว่างวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 67 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 67 โรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานส่งเสริมประชาธิปไตย โรงเรียนละ 3 คน ปีการศึกษา 2566 รวมทั้งสิ้น 201 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) เท่ากับ 0.67-1.00 จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน จากนั้นทดลองใช้แบบสอบถาม (Try out) แล้ววิเคราะห์หาความสัมพันธ์อัลฟา

ของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient reliability) ซึ่งผลการตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.99

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็ง องค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ จากสูตร $PNI_{modified}$ เพื่อกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคาม จากการวิเคราะห์ SWOT

ขั้นตอนที่ 4 พัฒนากลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา โดยร่างเป็นกลยุทธ์ฉบับที่ 1 และจัดทำตาราง TOWS Matrix จากนั้นนำ SWOT ที่วิเคราะห์มาใส่ตาราง TOWS โดยเรียงลำดับ $PNI_{modified}$ ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามจากมากไปน้อย จากนั้นนำมาจับคู่เพื่อกำหนดกลยุทธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก นำร่างกลยุทธ์ฉบับที่ 1 ที่ได้ไปตรวจสอบความเหมาะสม เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินกลยุทธ์ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) แล้วนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขเป็นร่างกลยุทธ์ฉบับที่ 2 โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์ฉบับที่ 2 ในด้านการนำไปใช้เพื่อพัฒนาไปสู่กลยุทธ์ฉบับสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินผลการใช้กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยดำเนินการ ดังนี้

5.1 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อบนนโยบายและกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็ง องค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

5.2 จัดทำเอกสารคู่มือนำกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา

5.3 จัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนแกนนำองค์กรสถานักเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 4 โครงการ 12 กิจกรรม

5.4 ประเมินผลการใช้กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 4 ตอน คือ 1) ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ 2) ผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคาม 3) ผลการพัฒนากลยุทธ์จากการวิเคราะห์ SWOT และ TOWS Matrix และ 4) ผลการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

1) ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการดำเนินงานส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา

1.1 จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในตามการส่งเสริมพัฒนาสร้างความเข้มแข็ง องค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา ในภาพรวม การส่งเสริมพัฒนาสร้างความเข้มแข็ง องค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สนับสนุนการจัดตั้งสถานักเรียนในสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา จังหวัด และระดับชาติ ($\bar{X} = 4.416$, S.D.=0.49) รองลงมาคือ ติดตาม กำกับ

ดูแล ประเมินผล และรวบรวมผลการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.399$, S.D.=0.496) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ส่งเสริม พัฒนา สร้างความเข้มแข็ง องค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.364$, S.D.=0.479)

สภาพที่พึงประสงค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรม โครงการ และสมัชชานักเรียนในทุกระดับให้มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.667$, S.D.=0.491) รองลงมาคือ ติดตาม กำกับดูแล ประเมินผล และรวบรวมผลการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.638$, S.D.=0.494) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ส่งเสริม พัฒนา สร้างความเข้มแข็ง องค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.458$, S.D.=0.496)

1.2 จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก พบว่า สภาพปัจจุบันของการส่งเสริม พัฒนา สร้างความเข้มแข็ง องค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.354$, S.D.=0.502) รองลงมาคือ ด้านสภาพสังคม ($\bar{X} = 4.351$, S.D.=0.504) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ($\bar{X} = 4.332$, S.D.=0.483)

สภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริม พัฒนา สร้างความเข้มแข็ง องค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านสภาพสังคม ($\bar{X} = 4.548$, S.D.=0.489) รองลงมาคือ ด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ($\bar{X} = 4.532$, S.D.=0.491) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านสภาพเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.520$, S.D.=0.505)

2) ผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคามของการดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา

2.1 จากผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการส่งเสริม พัฒนา สร้างความเข้มแข็ง องค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ในภาพรวมการส่งเสริม พัฒนา สร้างความเข้มแข็ง องค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ได้แก่ ส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรม โครงการ และสมัชชานักเรียนในทุกระดับให้มีประสิทธิภาพ ($PNI_{\text{modified}} = 0.062$) รองลงมาคือ ติดตาม กำกับดูแล ประเมินผล และรวบรวมผลการดำเนินงาน ($PNI_{\text{modified}} = 0.054$) ส่วนด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ สนับสนุนการจัดตั้งสถานักเรียนในสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา จังหวัด และระดับชาติ ($PNI_{\text{modified}} = 0.043$)

2.2 จากผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการส่งเสริม พัฒนา สร้างความเข้มแข็ง องค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ในภาพรวม จำแนกตามรายคุณลักษณะภาวะผู้นำนักเรียนพบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ได้แก่ ด้านทักษะการแก้ปัญหา ($PNI_{\text{modified}} = 0.060$) รองลงมาคือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น ($PNI_{\text{modified}} = 0.056$) ส่วนด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ ด้านความซื่อสัตย์ ($PNI_{\text{modified}} = 0.046$)

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ SO/ST/WO/WT ของการดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชน ในสถานศึกษา

การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชน ในสถานศึกษา	การเมืองและนโยบายของรัฐ (P)	สภาพเศรษฐกิจ (E)	สภาพสังคม (S)	เทคโนโลยี (T)
1. ส่งเสริม พัฒนาสร้างเสริมความเข้มแข็ง องค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา	ST	ST	ST	ST
2. สนับสนุนการจัดตั้งสถานักเรียนในสถานศึกษา เขตพื้นที่ การศึกษา จังหวัด และระดับชาติ	SO	SO	SO	SO
3. ส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรม โครงการ และสมัชชานักเรียนในทุก ระดับให้มีประสิทธิภาพ	WO	WO	WO	WO
4. ติดตาม กำกับดูแล ประเมินผล และรวบรวมผลการดำเนินงาน	WT	WT	WT	WT

3) ผลการพัฒนากลยุทธ์จากการวิเคราะห์ SWOT และ TOWS Matrix

ผู้วิจัยได้รวมแนวกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก 9 กลยุทธ์รอง และ 35 วิธีดำเนินการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

กลยุทธ์หลักที่ 1 พัฒนาการส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรม โครงการและสมัชชานักเรียนในทุกระดับให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง 8 วิธีดำเนินการ รายละเอียดดังนี้

กลยุทธ์รองที่ 1.1 การพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนตามคุณลักษณะผู้นำนักเรียน

วิธีดำเนินการ

1.1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาจัดทำคู่มือการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียน

1.1.2 พัฒนาตัวอย่างกิจกรรมสถานักเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ การมีวิสัยทัศน์แห่งผู้นำ และทักษะการแก้ปัญหา

1.1.3 จัดการแข่งขันกิจกรรมสถานักเรียนทั้งในระดับกลุ่มโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับประเทศ

1.1.4 สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือด้านบุคลากรการให้คำปรึกษาและคำแนะนำในการเตรียมความพร้อมและพัฒนาผู้นำนักเรียนในการเข้าร่วมการแข่งขันกิจกรรมสถานักเรียนในทุกระดับ

กลยุทธ์รองที่ 1.2 ส่งเสริมสถานักเรียนของโรงเรียนดำเนินโครงการที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อสังคม

วิธีดำเนินการ

1.2.1 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการส่งเสริมสถานักเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษา

1.2.2 พัฒนาแนวทางการส่งเสริมสถานักเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษาเผยแพร่แก่สถานศึกษาในสังกัด

1.2.3 จัดกิจกรรมลงนามข้อตกลงความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในการจัดกิจกรรมสถานักเรียนที่หลากหลาย

1.2.4 รวบรวม วิถีปฏิบัติและนวัตกรรมที่เป็นเลิศของแต่ละสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมสถานักเรียน เพื่อเผยแพร่ต่อสถานศึกษาในสังกัดและสาธารณชน

กลยุทธ์หลักที่ 2 ส่งเสริมการสร้างเสริมความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง 7 วิธีดำเนินการ รายละเอียดดังนี้

กลยุทธ์รองที่ 2.1 ส่งเสริมให้โรงเรียนสร้างความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา

วิธีดำเนินการ

2.1.1 ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการสร้างเสริมความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษาตามคุณลักษณะผู้นำนักเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจ และชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน

2.1.2 เสริมพลังอำนาจในการสร้างผู้นำนักเรียน และผู้นำครู เพื่อเป็นแกนนำในการบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน

2.1.3 เพิ่มช่องทางในการสื่อสารผ่านระบบเทคโนโลยีการสื่อสาร (ICTs) และสื่อสังคมเพื่อเพิ่มโอกาสในการทำงานร่วมกัน การประสานความร่วมมือ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา

2.1.4 จัดเวทีเสวนาให้กับผู้นำสถานักเรียนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

กลยุทธ์รองที่ 2.2 ส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรทุกระดับ

วิธีดำเนินการ

2.2.1 สนับสนุนการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียน

2.2.2 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาของครูและผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรมพัฒนาการกิจกรรมสถานักเรียน และสร้างกลไกการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

2.2.3 สนับสนุนการจัดตั้งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้ครูจัดกิจกรรมสถานักเรียน และจัดทำแผนบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์หลักที่ 3 ยกระดับการสนับสนุนการจัดตั้งสถานักเรียนในสถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง 5 วิธีดำเนินการ รายละเอียดดังนี้

กลยุทธ์รองที่ 3.1 สร้างเครือข่ายสถานักเรียนกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

วิธีดำเนินการ

3.1.1 จัดกิจกรรมให้ผู้นำนักเรียนจากสถานศึกษาในสังกัด ได้มีโอกาสสร้างเครือข่าย สัมพันธภาพ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

3.1.2 จัดทำแพลตฟอร์มการเผยแพร่ผลงาน และผลการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนต่อสาธารณชน

กลยุทธ์รองที่ 3.2 ส่งเสริมการจัดประชุมสถานักเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับประเทศ

วิธีดำเนินการ

3.2.1 สนับสนุนการจัดประชุมสถานักเรียนระดับเขตพื้นที่อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง

3.2.2 จัดตั้งคณะกรรมการสถานักเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษา และมีปฏิทินการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม

3.2.3 ส่งเสริมให้สถานักเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำนักเรียน

กลยุทธ์หลักที่ 4 ปรับปรุงการติดตาม กำกับ ดูแล และประเมินผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง 15 วิธีดำเนินการ มีรายละเอียดดังนี้

กลยุทธ์รองที่ 4.1 ส่งเสริมการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล เพื่อพัฒนาการดำเนิน กิจกรรมสถานักเรียน ตามคุณลักษณะผู้นำนักเรียน

วิธีดำเนินการ

4.1.1 ประชุมวางแผนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และร่วมกันกำหนดตัวชี้วัดในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนิน กิจกรรมสถานักเรียน

4.1.2 พัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ หรือเจ้าหน้าที่ ให้มีความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญในการให้ คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะเพื่อนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน

4.1.3 พัฒนาระบบสารสนเทศในการประเมินตนเองของสถานศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน

4.1.4 ดำเนินการติดตาม กำกับ ดูแล ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน อย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง

4.1.5 การทบทวนหลังปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) หลังสิ้นสุดกิจกรรมโครงการต่าง ๆ โดยให้ครูและ นักเรียนได้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานสถานักเรียน

กลยุทธ์รองที่ 4.2 สนับสนุนการเผยแพร่ต้นแบบกิจกรรมสถานักเรียนดีเด่น

วิธีดำเนินการ

4.2.1 กำหนดคณะกรรมการดำเนินงาน และจัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการดำเนินงาน

4.2.2 จัดการประกวดโรงเรียนต้นแบบกิจกรรมสถานักเรียนดีเด่นเพื่อเสริมสร้างขวัญกำลังใจและยกย่องโรงเรียนที่มี การดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนที่เป็นแบบอย่างได้

4.2.3 การสนับสนุนจัดทำสื่อวีดิทัศน์ ถอดบทเรียนการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนเผยแพร่ต่อสาธารณชน

4.2.4 จัดทำเอกสารและสื่อดิจิทัลเผยแพร่ แนวทางจัดกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำ นักเรียน

4.2.5 กิจกรรมเวทีเสวนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแนวปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษาต้นแบบกิจกรรมสถานักเรียน

4.2.6 การประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมกับการกิจกรรมสถานักเรียน

4.2.7 การนำผลการประเมินความพึงพอใจมาวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงวางแผนการดำเนินงานต่อไป

กลยุทธ์รองที่ 4.3 พัฒนาระบบสรุปรายงานผลการดำเนินการสถานักเรียน ระดับโรงเรียน และระดับเขตพื้นที่ การศึกษา

วิธีดำเนินการ

4.3.1 จัดทำรูปแบบการรายงานผลการดำเนินการสถานักเรียนที่สอดคล้องกับเป้าหมายในการดำเนินงาน และ สะท้อนให้เห็นแนวทางการพัฒนา

4.3.2 พัฒนาระบบการรายงานผลการดำเนินการสถานักเรียนในรูปแบบออนไลน์

4.3.3 จัดทำระบบการรายงานในลักษณะบูรณาการ โดยครอบคลุมคุณลักษณะผู้นำนักเรียน

จากกลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชน ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก 9 กลยุทธ์รอง 35 วิธีดำเนินการ ทำให้สรุปเป็นแผนภาพ กลยุทธ์ โดยมีรายละเอียดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชน ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากภาพที่ 1 อธิบายแผนภาพของกลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชน ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในแผนภาพวงกลมชั้นที่ 1 ตรงกลาง รูปวงกลมชั้นที่ 2 แบ่งเป็น 4 ส่วน สู่ถึงกลยุทธ์หลัก 4 กลยุทธ์ ประกอบด้วย กลยุทธ์หลักที่ 1 พัฒนาการส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรม โครงการและสมาชิกเยาวชนในทุกระดับ ให้มีประสิทธิภาพ กลยุทธ์หลักที่ 2 ส่งเสริมการสร้าง ความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา กลยุทธ์หลักที่ 3 ยกระดับการสนับสนุนการจัดตั้งสถานักเรียนในสถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษา กลยุทธ์หลักที่ 4 ปรับปรุงการติดตาม กำกับ ดูแล และประเมินผลการดำเนินงาน ส่วนรูปวงกลมชั้นที่ 3 แบ่งเป็น 9 ส่วน สู่ถึงกลยุทธ์รอง 9 กลยุทธ์ ประกอบด้วย

กลยุทธ์รองที่ 1.1 การพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนตามคุณลักษณะผู้นำนักเรียน

กลยุทธ์รองที่ 1.2 ส่งเสริมสถานักเรียนของโรงเรียนดำเนินโครงการที่สร้างสรรค์และเป็น

กลยุทธ์รองที่ 2.1 ส่งเสริมให้โรงเรียนสร้างความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา

กลยุทธ์รองที่ 2.2 ส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรทุกระดับ

กลยุทธ์รองที่ 3.1 สร้างเครือข่ายสถานักเรียนกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

กลยุทธ์รองที่ 3.2 ส่งเสริมการจัดประชุมสถานักเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับประเทศ

กลยุทธ์รองที่ 4.1 ส่งเสริมการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล เพื่อพัฒนาการดำเนิน กิจกรรมสถานักเรียนตามคุณลักษณะผู้นำนักเรียน

กลยุทธ์รองที่ 4.2 สนับสนุนการเผยแพร่ต้นแบบกิจกรรมสถานักเรียนดีเด่น

กลยุทธ์รองที่ 4.3 พัฒนาระบบสรุปรายงานผลการดำเนินการสถานักเรียน ระดับโรงเรียน และระดับเขตพื้นที่การศึกษา

4) ผลการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติในสถานศึกษา

การประเมินผลการใช้กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า มี 2 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์อยู่ในระดับมากที่สุด คือ แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนแกนนำสถานักเรียนฯ และวิธีการดำเนินงานตามกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา ประเด็นอื่น ๆ มีความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์อยู่ในระดับมาก ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์ต่ำที่สุด คือ กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สามารถดำเนินการได้ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด

อภิปรายผล

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัย 3 ประเด็น คือ 1) จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคามของการดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา 2) กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา และ 3) ผลการนำกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา

1. จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคามของการดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาเห็นถึงความสำคัญของการขับเคลื่อนสถานักเรียนเพื่อช่วยพัฒนาเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เป็นพลเมืองดีที่มีวินัยในตนเอง ซื่อสัตย์สุจริต เชื่อมมั่นในตนเอง เสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม พุดเป็น ฟังเป็น คิดเป็น ทำเป็น มีน้ำใจเป็นนักกีฬา ยกย่องผู้อื่น อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี เป็นผู้นำที่ดี เป็นผู้ตามที่ดี และปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมแวดล้อมได้ดี กิจกรรมสถานักเรียนจึงเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ และเป็นกลไกสำคัญให้นักเรียนเห็นคุณค่าของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย และเพื่อการพัฒนาสังคมในโรงเรียนให้เป็นสังคมประชาธิปไตย เป็นกระบวนการในการพัฒนา ศักยภาพการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีเป็นเวทีให้นักเรียนได้ฝึกทักษะและประสบการณ์ตามวิถี ชีวิตประชาธิปไตยและการใช้หลักธรรมาภิบาล สร้างโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกัน ในสังคมประชาธิปไตยอย่างสงบสุขเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการปลูกฝังจิตวิญญาณประชาธิปไตยและการใช้หลักธรรมาภิบาลแก่นักเรียน (วีระศักดิ์ วงศ์นาแค, 2563)

2. กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาการส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรม โครงการ และสมัชชานักเรียนในทุกระดับให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากในปัจจุบัน พบว่า การประกวดแข่งขันกิจกรรมสถานักเรียนมีให้เห็นเด่นชัดในการแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียนในระดับเขตพื้นที่ ระดับภูมิภาค และระดับจังหวัด ซึ่งยังไม่สามารถสะท้อนการดำเนินงานสถานักเรียนในบริบทที่แตกต่างกันได้ อย่างเด่นชัด สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ (2560) ที่พบว่า จากการดำเนินงานที่ผ่านมา แม้ว่าจะมีโรงเรียนหลายแห่งและหลายระดับจะประสบผลสำเร็จทางด้านกิจกรรมสถานักเรียนไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนต้นแบบ ระดับชาติหรือระดับงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติก็ตาม จากการประเมินผลการดำเนินการส่งเสริมสนับสนุน กิจกรรมสถานักเรียนในวาระต่าง ๆ พบว่า ยังมีปัญหาในการดำเนินงานสถานักเรียนในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการสร้างเสริมความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับองค์กรสถานักเรียนนั้นเป่าประสงค์เป็นไปเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำให้กับนักเรียนไปพร้อมกัน ดังนั้นโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาผู้นำนักเรียนจึงควรพัฒนาวิธีการดำเนินงานสถานักเรียนและพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำนักเรียนที่ดีไปพร้อมกันด้วย สอดคล้องกับ ชัยศาสตร์ คเชนทร์สุวรรณ (2563) ที่กล่าวว่าการก้าวเข้าสู่สังคมยุค 4.0 ของประเทศไทยนั้นมีความต้องการผู้นำที่มีศักยภาพ และมีภาวะผู้นำที่ดีซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติให้ทันต่อการกระแสโลกาภิวัตน์ ทั้งนี้ในการพัฒนาประเทศให้ไปสู่ความสำเร็จจำเป็นต้องอาศัยกำลังหลักสำคัญซึ่งเป็นเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่มีความพร้อมและมีพลังในการขับเคลื่อนองค์กรอย่างสร้างสรรค์ไปสู่การเปลี่ยนแปลง ซึ่งการพัฒนาบุคคลให้มีศักยภาพและมีภาวะผู้นำนั้นจำเป็นต้องได้รับปลูกฝัง และพัฒนาให้ได้ใช้ ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพตั้งแต่วัยเด็ก

กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับการสนับสนุนการจัดตั้งสถานักเรียนในสถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานสถานักเรียนให้ประสบความสำเร็จนั้น การมีส่วนร่วมจากทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกเป็นเรื่องสำคัญ เพราะภาคีเครือข่ายด้านต่าง ๆ จะช่วยให้การดำเนินงานสถานักเรียนเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในส่วนการช่วยเหลือด้านทรัพยากร แหล่งเรียนรู้ และองค์ความรู้ต่าง ๆ และช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นผู้นำให้เกิดแก่นักเรียนอีกทางหนึ่ง สอดคล้องกับ เลิศพร อุดมพงษ์ (2564) สถานักเรียน เป็นสถาบันทางการเมืองหนึ่งในสถานศึกษาทุกแห่ง ทุกระดับทุกสังกัด ที่สร้างเสริมความรู้ความเข้าใจทักษะ และการตระหนักรู้ในความเป็นประชาธิปไตย ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของสถานักเรียน โดยการจำลองระบบการเมืองใหญ่ มาทำเป็นแบบฝึกหัดให้นักเรียนได้ฝึกฝน ได้เรียนรู้ผ่านสถานการณ์จำลองในรูปแบบต่าง ๆ ทุกกระบวนการของสถานักเรียน

กลยุทธ์ที่ 4 ปรับปรุงการติดตาม กำกับดูแล ประเมินผล และรวบรวมผลการดำเนินงาน ทั้งนี้ด้วยในปัจจุบันพบว่า ระบบการติดตาม กำกับดูแล ประเมินผล และรวบรวมผลการดำเนินงานในการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนที่ส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำนักเรียนในด้านต่าง ๆ ยังขาดการเชื่อมโยงจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดยังไม่สามารถพัฒนาระบบโดยการใช้เทคโนโลยีในการรายงานสารสนเทศต่าง ๆ ได้อย่างครอบคลุม ทั้งจำนวนนโยบายภารกิจ และโครงการจำนวนมากทำให้การให้ข้อเสนอแนะและกำกับดูแลจึงไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร ส่งผลให้ครูผู้รับผิดชอบขาดความรู้ความเข้าใจ หรือข้อเสนอแนะในการดำเนินงานสถานักเรียนซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

3. การประเมินผลการใช้กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเนื่องจากคู่มือได้พัฒนา แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนแกนนำองค์กรสถานักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เป็นตัวอย่างในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนไว้อย่างหลากหลาย สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับวัยของผู้เรียนและบริบทของโรงเรียน

ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน และมุ่งมั่นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรม เสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดี และส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำที่ดีอย่างรอบด้านซึ่งสอดคล้องกับ ชัยศาสตร์ คเชนทร์สุวรรณ (2563) ที่กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนยังมีข้อจำกัดด้านเวลา และสาระการเรียนรู้ที่มีมาก ชุดกิจกรรมเป็นเทคโนโลยีทางการศึกษารูปแบบหนึ่งที่มีบทบาทและความสำคัญอย่างมากในการพัฒนานักเรียน โดยกิจกรรมเสริมที่มุ่งเน้นการพัฒนาตามจุดประสงค์ ตลอดจนการใช้สื่อที่หลากหลายตามความเหมาะสม ซึ่งส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้ และทักษะที่เกิดจากประสบการณ์ นอกจากนี้ชุดกิจกรรมยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนได้อีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประณิตา ทองพันธ์ และคณะ (2562) ที่รายงานไว้ว่า ชุดกิจกรรมเป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริม และพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนใน ด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้หรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา ควรกำหนดแนวทางดำเนินการเชิงรุก ในกลยุทธ์หลักที่ 1 พัฒนาการส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรม โครงการ และสมัชชานักเรียนในทุกระดับให้มีประสิทธิภาพ อย่างเป็นรูปธรรม และมีความต่อเนื่อง
2. ผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา ควรจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากรเพื่อส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาพัฒนาคู่มือการดำเนินการแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศโรงเรียนต้นแบบกิจกรรมสถานักเรียนดีเด่น
2. ควรมีการศึกษาพัฒนาเพื่อใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรม โครงการ และสมัชชานักเรียนในทุกระดับให้มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2564). *รายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชน ประจำปี 2563*.
- ชัยศาสตร์ คเชนทร์สุวรรณ. (2563). *การพัฒนาภาวะผู้นำของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา*. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ประณิตา ทองพันธ์ และคณะ. (2562). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตลอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*, 15(1), 79-94.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580*. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- เลิศพร อุดมพงษ์. (2564). การศึกษาบทบาทและแนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. *King Prajadhipok's Institute Journal*, 19(3), 29-47.
- วีระศักดิ์ วงศ์นาแค. (2563). แนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. *Journal of MCU Nakhondhat*, 7(8), 283-295.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ. (2560). รายงานผลการดำเนินกิจกรรมสภานักเรียน ประจำปีการศึกษา 2560.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579. บริษัท พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). รายงานการวิจัยเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง. Web server without geographic relation, Web server without geographic relation (org): สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). คู่มือการจัดกิจกรรมฝึกอบรม สภานักเรียน. โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.